



Riigikogu väliskomisjoni istungi protokoll nr 206

Tallinn, Toompea ja videosild

Neljapäev, 17. september 2026

Algus 13.00, lõpp 14.32

Juhataja: Marko Mihkelson (esimees)

Protokollija: Elise Ernesaks (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Eerik-Niiles Kross, Henn Põlluaas, Juku-Kalle Raid, Luisa Värk

Komisjoni ametnikud: Birgit Keerd-Leppik (nõunik-sekretariaadijuhataja), Ivar Mölder (nõunik)

Puudusid: Mart Helme, Ester Karuse ja Urmas Reinsalu

Kutsutud: Eesti Venemaa saatkonna asejuht Marek Ühtegi (2. päevakorrapunkt);

Välisministeeriumi välismajanduse ja arengukoostööküsimumuste asekanstler Mariin Ratnik ning asekanstleri nõunik Marit Maks (3. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Marko Mihkelsoni, Juku-Kalle Raidi, Vilja Toomasti, Kristina Šmigun-Vähi, Jüri Jaanson, Luisa Värgi, Mario Kadastiku, Andrus Seeme, Lauri Hussari, Peeter Ernitsa, Kristo Enn Vaga, Lauri Laatsi, Alar Lanemani, Maris Lauri, Eerik-Niiles Krossi, Andres Suti, Kadri Tali, Aivar Sõerdi, Õnne Pillaku, Mihkel Leesi, Liina Kersna, Hanah Lahe, Urmas Kruuse, Yoko Alenderi, Kalev Stoicescu, Pipi-Liis Siemanni, Marek Reinaasa, Mati Raidma, Jaak Aabi, Madis Timpsoni, Aivar Koka, Reili Ranna, Mait Klaasseni, Anti Haugase, Annely Akkermanni, Enn Eesmaa, Kalle Laaneti, Anastassia Kovalenko-Kõlvarti, Toomas Kivimägi, Toomas Uibo, Ando Kivibergi, Signe Riisalo, Tarmo Tamme, Valdo Randpere, Timo Suslovi, Stig Rästa, Eero Merilind, Diana Ingeraineni, Maria Jufereva-Skuratovski, Tanel Kiige, Henn Põlluaasa, Peeter Tali, Anti Allase, Raimond Kaljulaidi, Andre Hanimäe, Signe Kivi, Andrei Korobeiniku, Urmas Reinsalu, Lauri Läänemetsa, Ester Karuse, Züleyxa Izmailova, Helmen Küti, Madis Kallase, Tiit Marani, Riina Sikkuti, Urve Tiiduse, Heljo Pikhofi algatatud Riigikogu avaldus „Ukraina võidu ja Euroopa julgeoleku tagamiseks" (1015 AE) ettevalmistamine esimeseks lugemiseks
2. Arengud Venemaal
3. Tallinnas toimuva Ukraina ülesehituskonverentsi (28.-29. jaanuar 2027) ettevalmistamine
4. Info ja muud küsimused

1. Marko Mihkelsoni, Juku-Kalle Raidi, Vilja Toomasti, Kristina Šmigun-Vähi, Jüri Jaanson, Luisa Värgi, Mario Kadastiku, Andrus Seeme, Lauri Hussari, Peeter Ernitsa, Kristo Enn Vaga, Lauri Laatsi, Alar Lanemani, Maris Lauri, Eerik-Niiles Krossi, Andres Suti, Kadri Tali, Aivar Sõerdi, Õnne Pillaku, Mihkel Leesi, Liina Kersna, Hanah Lahe, Urmas Kruuse, Yoko Alenderi, Kalev Stoicescu, Pipi-Liis Siemanni, Marek

Reinaasa, Mati Raidma, Jaak Aabi, Madis Timpsoni, Aivar Koka, Reili Ranna, Mait Klaasseni, Anti Haugase, Annely Akkermanni, Enn Eesmaa, Kalle Laaneti, Anastassia Kovalenko-Kõlvarti, Toomas Kivimägi, Toomas Uiho, Ando Kivibergi, Signe Riisalo, Tarmo Tamme, Valdo Randpere, Timo Suslovi, Stig Rästa, Eero Merilind, Diana Ingerainen, Maria Jufereva-Skuratovski, Tanel Kiige, Henn Põlluaasa, Peeter Tali, Anti Allase, Raimond Kaljulaidi, Andre Hanimäe, Signe Kivi, Andrei Korobeiniku, Urmas Reinsalu, Lauri Läänemetsa, Ester Karuse, Züleyxa Izmailova, Helmen Küti, Madis Kallase, Tiit Marani, Riina Sikkuti, Urve Tiiduse, Heljo Pikhofi algatatud Riigikogu avaldus „Ukraina võidu ja Euroopa julgeoleku tagamiseks” (1015 AE) ettevalmistamine esimeseks lugemiseks

Marko Mihkelson pani hääletusele järgnevad menetlusotsused:

Otsustati:

1.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda ja viia läbi lõpphääletus 30.09.2026 (konsensus: Eerik-Niiles Kross, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Juku-Kalle Raid, Luisa Värk).

1.2. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Henn Põlluaas (konsensus: Eerik-Niiles Kross, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Juku-Kalle Raid, Luisa Värk).

2. Arengud Venemaal

Marek Ühtegi ütles, et Venemaa ühiskond muutub suletumaks ning lisandub uusi piiranguid. Eelseisvatel „riigiduma valimistel“ suuri üllatusi ei oodata ning Putin ei kavatse agressioonisõda Ukrainas lõpetada. Ta käsitles ka kütusekriisi mõju majandusele, sõja mõju internetiühendusele ja lennundusele ning võimaliku uue mobilisatsioonilaine arutelusid. Saatkond suhtleb ühiskonna esindajate, ajakirjanike ja ametnikega.

Henn Põlluaas küsis Venemaa sõjatööstuse olukorra kohta. **Marek Ühtegi** vastas, et sõjatööstusel põhinenud majanduskasv on ammendunud, kuid valdkond on Venemaal endiselt prioriteetne. **Juku-Kalle Raid** uuris, milliseid sektoreid mõjutab sõjatööstuse eelistamine enim ja kus need paiknevad. **M. Ühtegi** sõnul on sanktsioonid enim mõjutanud söe- ja puidusektorit, kuid elanike rahulolu pole oluliselt muutunud.

Marko Mihkelson küsis kütusehindade kohta Venemaal. **Marek Ühtegi** vastas, et kütusehinnad kõiguvad seal märkimisväärselt.

Eerik-Niiles Kross küsis, kas lennupiirangute peamiseks põhjuseks on Ukraina õhurünnakud. **Marek Ühtegi** kinnitas seda ja lisas, et alates suvest on piiranguid veelgi karmistatud.

Marko Mihkelson küsis, kas Moskvast kasutatakse õhuhäire rakendust ning Venemaal reisimise turvalisuse kohta. **Marek Ühtegi** vastas, et sellist rakendust ei ole ning liikumispiirangud sõltuvad konkreetsele riigile kehtestatud meetmetest.

Eerik-Niiles Kross küsis võimaliku uue mobilisatsiooni ulatuse ja selle õigusliku aluse kohta. **Marek Ühtegi** vastas, et arutelud uuest mobilisatsioonist käivad, kuid õigusruumi muutmist ei ole oodata.

Eerik-Niiles Kross küsis suhtluse kohta Venemaa välisministeeriumiga. **Marek Ühtegi** vastas, et tööalased kohtumised ja suhtlus jätkuvad.

Henn Põlluaas küsis, milliseid riike peab Venemaa oma suurimateks sõpradeks ja vaenlasteks. **Marek Ühtegi** andis neist ülevaate. **Juku-Kalle Raid** küsis, kuidas suhtutakse

Venemaal Balti riikidest pärit inimestesse. **M. Ühtegi** vastas, et Moskvast on suhtumine eurooplastesse üldiselt neutraalne, kuigi esineb üksikuid negatiivseid juhtumeid.

Marko Mihkelson küsis liitlasriikide suursaadikute esindatuse ja Euroopa sõnumite ühtsuse kohta Venemaal. **Marek Ühtegi** vastas, et EL-i liikmesriigid edastavad ühtseid sõnumeid.

3. Tallinnas toimuva Ukraina ülesehituskonverentsi (28.-29. jaanuar 2027) ettevalmistamine

Mariin Ratnik ütles, et Ukraina ülesehituskonverentsi eesmärk on kujundada raamistik Ukraina ülesehitamiseks niipea, kui see võimalikuks osutub. Koostatav tervikplaan hõlmab rahastust, majandusreforme ja riigi ülesehitamist. Kuigi Ukraina ootab eelkõige rahalist toetust, keskendutakse Ukraina ülesannete ja doonorite panuse kokkuleppimisele. Konverents on raamistatud nelja dimensiooniga: inимdimension, majandusdimension, EL-i reformid Ukrainas, ning regionaalpoliitika ja omavalitsuste dimension. Viienda dimensionina on lisandunud ka kaitse ja julgeoleku mõõde. Raamistavateks teemadeks on energia, taristu, doonorid ja kodanikuühiskond. Osalejate ülempiir on 4500, kuid huvi konverentsi vastu on väga suur.

Marko Mihkelson küsis Eesti panuse ja varasemate sarnaste konverentside mõju kohta.

Mariin Ratnik vastas, et valitsus on konverentsiks eraldanud 13,5 miljonit eurot, kuid varasemate konverentside tulemusi ei ole süsteemselt jälgitud. Gdański konverentsil saavutati 172 tulemit, sealhulgas rahalised panused ja poliitilised avaldused 10,8 miljardi euro ulatuses. Eesti keskendub tegevustele Žytomõri regioonis ning digi- ja küberteemadele.

Marko Mihkelson tundis huvi konverentsile kutsutavate kohta. **Mariin Ratnik** vastas, et koostöös Ukrainaga korraldatavale konverentsile on oodatud kõik Ukraina ülesehitamisse panustajad: 103 riigi ja 43 rahvusvahelise organisatsiooni esindajad, samuti ettevõtted ja teised sidusrühmad.

Henn Põlluaas küsis, miks toodi konverentsi toimumisaeg tavapärasest varasemaks. **Mariin Ratnik** vastas, et jaanuari lõpu kuupäevad lepiti kokku Ukrainaga, lähtudes sõja aastapäeva lähedusest.

Marko Mihkelson küsis, mida hõlmab konverentsi kaitse- ja julgeolekumõõde. **Mariin Ratnik** vastas, et seda juhivad kaitse- ja siseministerium ning käsitletakse kaitsetööstust, rahastust, piiritaristut ja küberjulgeolekut.

Marko Mihkelson märkis, et Eestis pole varem nii ulatuslikku konverentsi korraldatud ja küsis, kuidas tagatakse selle teostatavus. **Mariin Ratnik** vastas, et praegu hinnatakse delegatsioonide suurust ja suurendatakse valmisolekut. Ukrainaga on kokku lepitud esialgne plaan. Esmalt saadetakse kutsed koos konverentsi kontseptsiooniga ning sisu pannakse paika detsembri esimeses pooles. Konverents võib hõlmata ka parlamentaarset mõõdet.

Eerik-Niiles Kross küsis, kuidas teavitatakse teiste parlamentide liikmeid konverentsist. **Mariin Ratnik** vastas, et neile eraldi kutseid ei saadeta, kuid delegatsioonides on parlamendi liikmeid. **Marit Maks** lisas, et Gdański konverentsil osales umbes 40 Ukraina Ülemraada liiget. **Marko Mihkelson** märkis, et parlamentaarsete mõõtme võimalikule korraldamisele tuleb pöörata eraldi tähelepanu ning parlament ja valitsus peaksid kokku leppima selle rahastamises ning korralduses. **M. Ratnik** vastas, et konverents tugineb varasematele kogemustele, parlamendiliikmed võtavad konverentsist osa ning kõik üritused korraldatakse koostöös Ukrainaga.

Marko Mihkelson märkis, et kui konverentsil osalevad Ukraina Ülemraada liikmed, siis

tuleks Riigikogu poolt neile tähelepanu pöörata. Ta küsis konverentsi ettevalmistuste ja parlamendi kaasamise kohta. **Mariin Ratnik** märkis, et Eesti tegevusi Žõtomõri regioonis rahastab, viib ellu ja kontrollib Eesti riik. Tema koordineerib konverentsi sisu ministeeriumide asekantsleritega ning praktilise korralduse eest vastutab Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskus (ESTDEV). Parlamenti ei ole konverentsi aruteludesse kaasatud, kuid ta avaldas toetust algatustele, mis aitavad Ukraina Ülemraadal EL-ile läheneda.

Marko Mihkelson sõnas, et komisjon tahaks uut ülevaadet konverentsi ettevalmistamisest detsembri alguses.

4. Info ja muud küsimused

Marko Mihkelson sõnas, et ta on saanud kutse osaleda 11.-12. oktoobril 2026 Põhjamaade ja Balti riikide parlamentide väliskomisjonide esimeeste (NB8) kohtumisel Leedus, Vilniuses. Samuti on ta saanud kutse esineda 12.-13. oktoobril 2026 Varssavi julgeolekufoorumil Poolas, Varssavis. Ta palus komisjoni liikmete toetust.

Otsustati:

4.1. Toetada väliskomisjoni esimehe Marko Mihkelsoni ja komisjoni nõunik-sekretariaadijuhataja osalemist 11.-12. oktoobril 2026 Põhjamaade ja Balti riikide parlamentide väliskomisjonide esimeeste (NB8) kohtumisel Leedus, Vilniuses. Lähetusega seotud kulud katta väliskomisjoni välislähetuste eelarvest. (konsensus: Eerik-Niiles Kross, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Luisa Värk).

4.2. Toetada väliskomisjoni esimehe Marko Mihkelsoni esinemist 12.-13. oktoobril 2026 Varssavi julgeolekufoorumil Poolas, Varssavis. Lähetusega seotud kulud katta väliskomisjoni välislähetuste eelarvest. (konsensus: Eerik-Niiles Kross, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Luisa Värk).

(allkirjastatud digitaalselt)
Marko Mihkelson
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Elise Ernesaks
protokollija